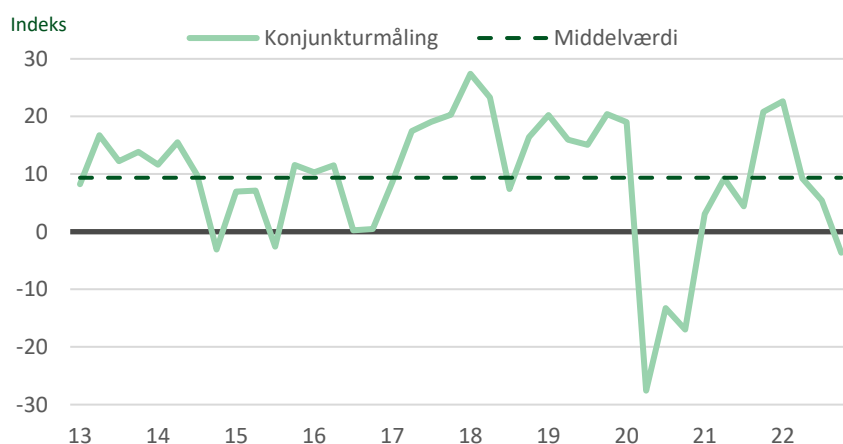

Fødevarevirksomheders forventninger peger nedad og høj inflation anses som hovedfaktor

Fødevarevirksomhedernes forventninger til de næste fire kvartaler er fortsat nedadgående, og er for første gang siden udbruddet af Corona igen negative. Det er særligt forventningerne til indtjeningen, investeringerne og beskæftigelsen, der trækker konjunkturbarometeret ned. De største produktionsbegrænsninger for fødevarevirksomhederne er igen stigende priser til råvarer og energi, og dertil kommer mangel på efterspørgsel, der også anses som værende blandt de største produktionsbegrænsninger.

De nedadgående forventninger til fremtiden blandt fødevarevirksomhederne fortsætter i fjerde kvartal 2022. Det viser den seneste måling fra Landbrug og Fødevarers konjunkturbarometer. Barometeret fortsætter med at falde og det er første gang siden 2020, hvor Corona-pandemien ramte, at forventningerne til fremtiden ikke blot ligger under gennemsnittet for de sidste 8 år, men er negative, jf. Figur 1.1. Branchen følger dog stadig den generelle konjunkturudvikling, hvor økonomien er gået fra en højere forventning i starten af året til en mere afdæmpet forventning til fremtiden i slutningen af året.

Figur 1.1
Konjunkturbarometer for fødevarevirksomhederne

Kilde: Landbrug & Fødevarers virksomhedspanel.

Modsatrettet forventning til produktion i Danmark og udland

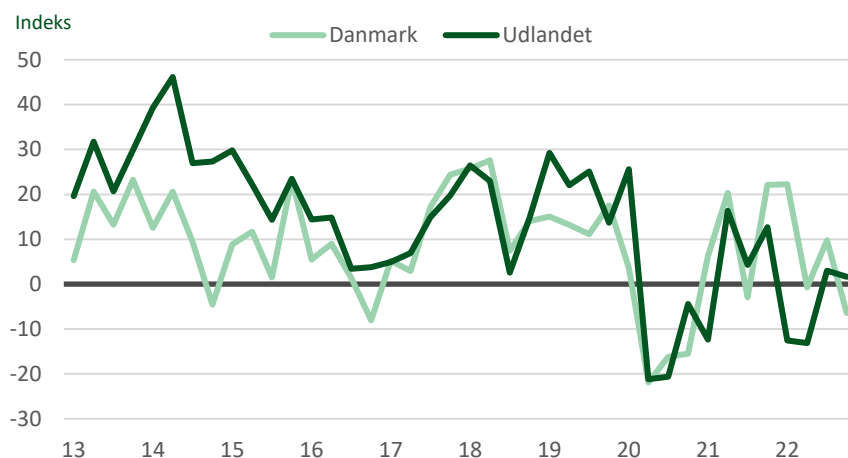
Fødevarevirksomhederne har modsatrettede forventninger til fremtiden, når det kommer til egenproduktionen til Danmark og til eksportmarkederne. Knap 50 pct. af virksomhederne svarer, at de forventer en negativ egenproduktion til Danmark de næste fire kvartaler. Kun ca. 25 pct. svarer, at de forventer positiv egenproduktion til Danmark, og den resterende del forventer en uændret produktion i forhold til den tilsvarende periode sidste år. Samlet set er de negative forventninger til produktionen i Danmark med til at trække konjunkturbarometeret ned for perioden.

For produktionen til eksportmarkederne ser det anderledes ud. Her forventer mere end hver tredje fødevarevirksomhed, at de vil opleve en positiv vækst i produktionen, og blandt dem forventer alle, at denne vækst vil stige med op til 10 pct. Modsat forventer

godt hver fjerde at opleve en negativ vækst. Den resterende del forventer en uændret produktion det næste år.

Fødevareraktiviteternes forventninger til egen produktion i hhv. Danmark og udlandet har hidtil fulgt hinanden, jf. Figur 1.2. Der er dog nu en større optimisme omkring produktionen i udlandet end i Danmark. Dog skal det bemærkes, at forventningerne til egen produktion i udlandet hidtil også har været lave, og at indekset for produktionen i udlandet ligger tæt på 0.

Figur 1.2
Indeks for forventninger til produktionen i Danmark og udlandet

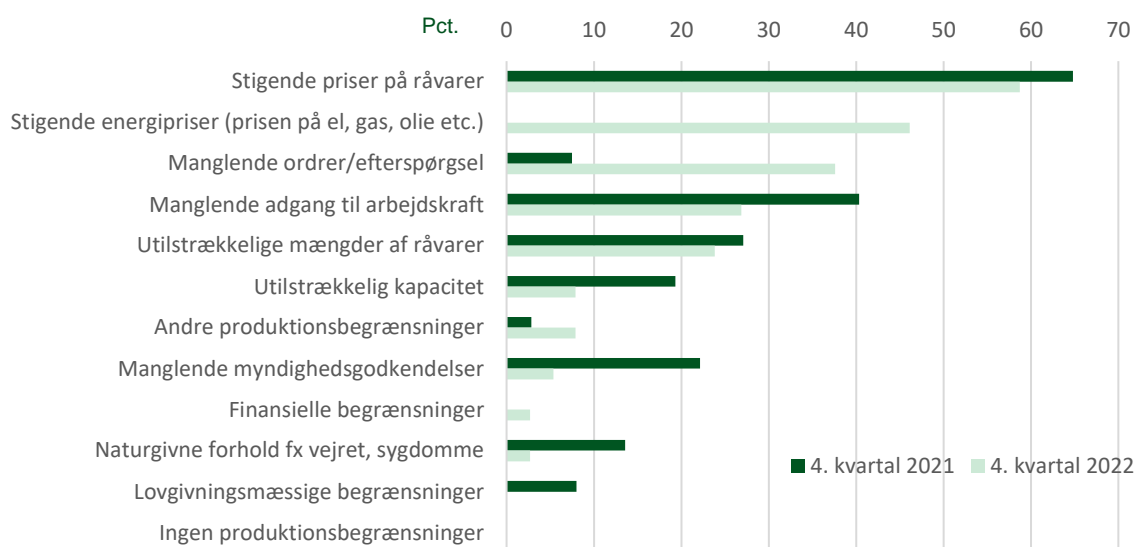
Kilde: Landbrug og Fødevarers virksomhedspanel

Forventningen om en lille positiv vækst i den udenlandske produktion til eksportmarkederne hænger sammen med, at der tilsvarende også er en forventning om en positiv udvikling i efterspørgslen fra eksportmarkederne. Forventningerne til efterspørgslen ligger positivt for eksportmarkederne, men på nul for det danske marked. Samlet set er de lave eller negative forventninger til produktionen og efterspørgslen efter danskproducerede varer et resultat af flere forskellige parametre.

Stigende priser på råvarer og energi er de største produktionsbegrænsninger

Blandt de største produktionsbegrænsninger ligger de stigende priser på råvarer og energi, jf. Figur 1.3. Dette er i overensstemmelse med resultaterne fra tredje kvartal 2022, og viser altså, at der er tale om en vedvarende begrænsning.

Figur 1.3
Produktionsbegrænsninger

Anm.: Svarmuligheden 'Stigende energipriser (prisen på el, gas, olie etc.)' er først tilføjet fra og med målingen i februar 2022.
 Kilde: Landbrug & Fødevarers virksomhedspanel.

I undersøgelsen fra dette kvartal bliver der bl.a. peget på, at fuglesygdommen (HPAI), der florerer i Europa, er en medvirkende årsag til de stigende råvarepriser. Fuglesygdommen (HPAI) har været den hidtil største faglepidemi i Europa, og antallet af tilfælde ligger i efteråret 2022 fem gange højere sammenlignet med antallet af tilfælde sidste år for perioden juni til september¹. Udbruddet af HPAI forventes endvidere at stige i takt med, at vi går en koldere tid i møde. Det vil altså sænke udbuddet af råvarer og presse prisen yderligere op.

Andre i fødevarerbranchen peger på, at det er de stigende energipriser, der er den største produktionsbegrænsning. Den seneste tid er priserne på naturgas og olie faldet, men niveauet ligger stadig væsentligt højere, når man sammenligner med gennemsnitsprisen de seneste 6 år. Gennemsnitsprisen for naturgas pr. megawatt-time (MWh) ligger for oktober 2022 på 135 euro, hvor prisen tidligere på året nåede sit højeste på 339 euro pr. MWh. Gennemsnitsprisen (naturgas) fra 2016-2021 ligger på 21 euro pr. MWh. På trods af, at der har været et fald de seneste måneder, er prisniveauet fortsat højt. I og med, at vi er på vej ind i vinteren, så peger flere i fødevarerbranchen på, at energipriserne igen vil stige i 2023, og dermed være en dæmpende faktor for deres kommende produktion.

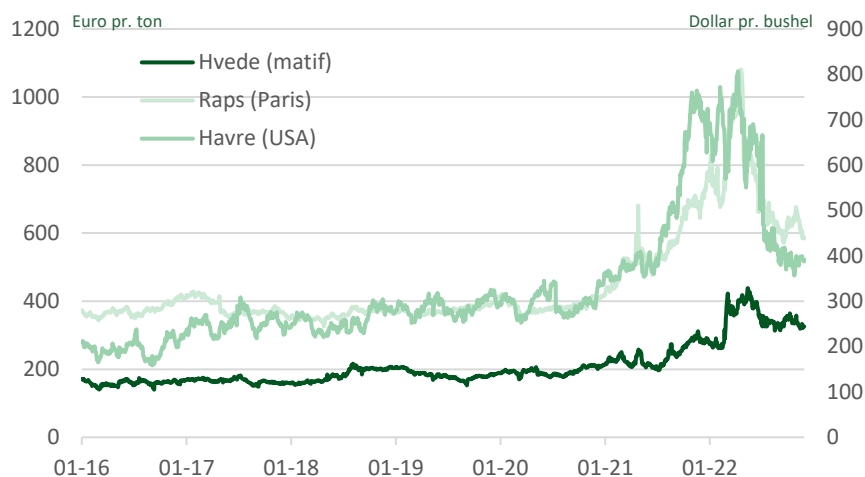
Figur 1.4 viser udviklingen i de nominelle priser på tre råvarer. Niveauerne er steget væsentligt de sidste to år, hvilket er med til at forklare fødevarerbranchens forventninger og hvorfor de betragter råvarepriser, som den største produktionsbegrænsning. Gennemsnitsprisen for hvede i 2022 ligger 2/3 over niveauet for de tre tidligere år (2019-2021), og en tilsvarende stigning gør sig gældende for priserne på raps. Havre (højre-aksen) har ligeledes oplevet en niveaumæssig stigning, hvor gennemsnittet i 2022

¹ Avian influenza: unprecedented number of summer cases in Europe, udgivet 3. oktober 2022, EFSA – European Food Service Authority.

ligger mere end 50 pct. over niveauet de tre tidligere år. Dog har prisen siden starten af 2022 haft en nedadgående tendens, så niveauet igen ligner det vi så i 2021.

Selvom råvarepriserne igen er på vej ned, er niveauerne stadig højere end tidligere, og fødevarervirksomhederne kan stadig opleve, at dette presser deres produktion.

Figur 1.4
Udviklingen i nominelle råvarepriser

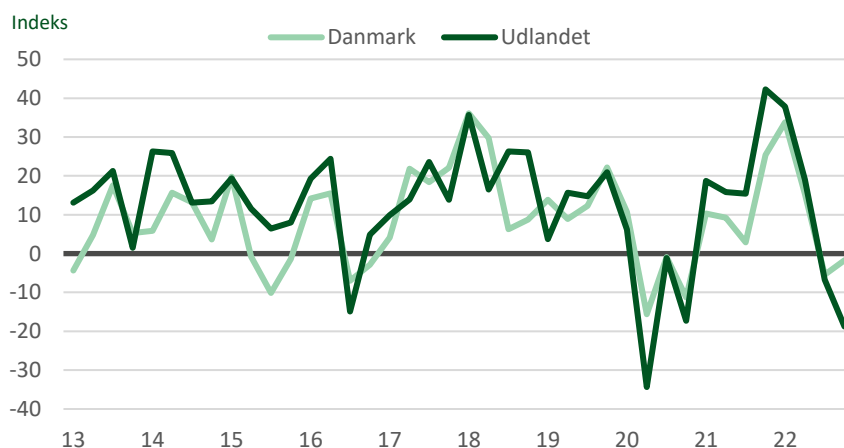

Anm.: Havre er angivet på højre-aksen, mens raps og hvede er angivet på venstre-aksen.
Kilde: www.investing.com.

Forventningerne til investeringer er negative

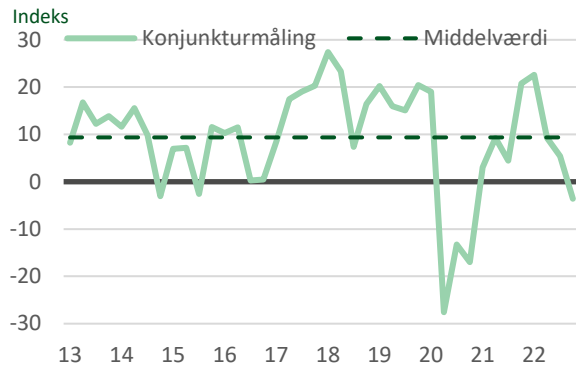
Forventningerne til investeringerne er i fjerde kvartal negative. Således har godt 4 ud af 5 fødevarervirksomheder negative forventninger til deres investeringer i Danmark det næste år. Forventningerne til investeringerne i udlandet har samme tendens, her forventer 68 pct. en uændret udvikling, mens knap 30 pct. forventer en negativ udvikling. Samlet set giver det altså en negativ udvikling på indekset, jf. Figur 1.5.

Figur 1.5
Indeks for forventninger til investeringer i Danmark og udlandet

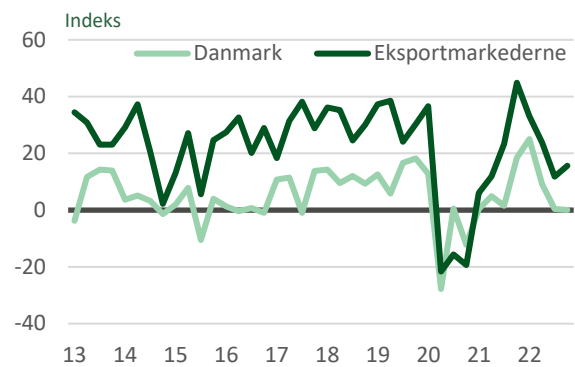

Kilde: Landbrug og Fødevarers virksomhedspanel.

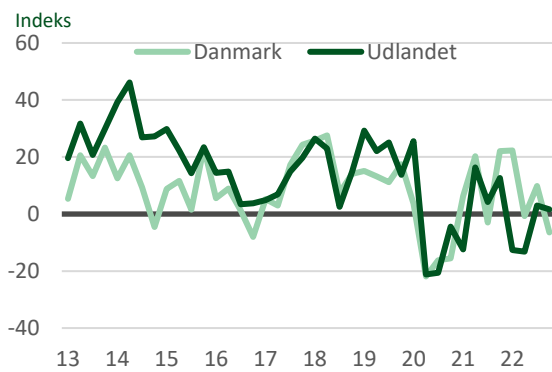
Konjunkturbarometer for fødevarer virksomheder

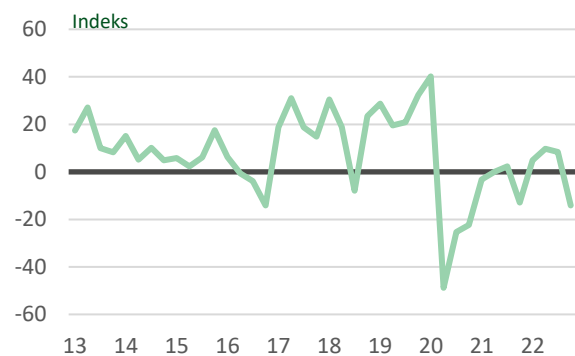
Forventninger til efterspørgsel i Danmark og udland

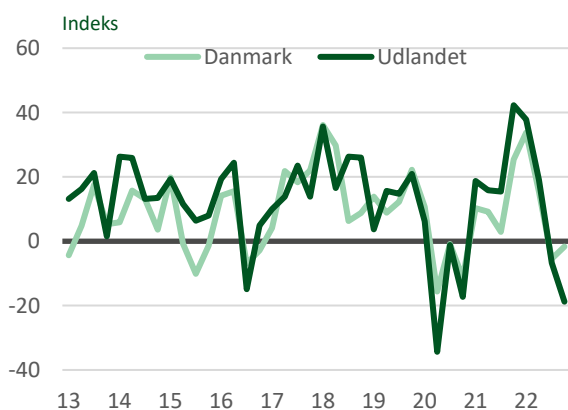
Forventninger til produktion i Danmark og udland

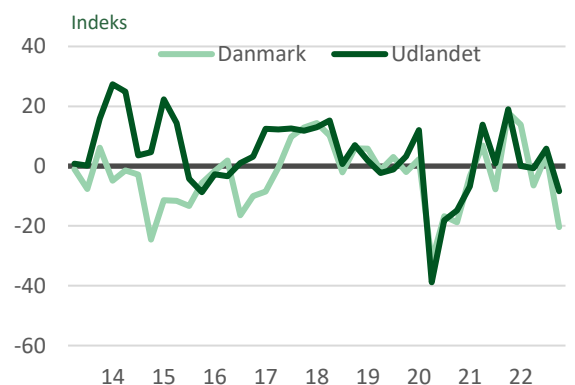
Forventninger til virksomhedens indtjening i Danmark

Forventninger til investeringer i Danmark og udland

Forventningerne til beskæftigelsen i Danmark og udland

Metode for analysen

Landbrug & Fødevarer gennemfører fire gange årligt en konjunkturmåling blandt Landbrug & Fødevarers medlemsvirksomheder. Der foretages to separate målinger, én blandt de fødevarereproducerende virksomheder og én blandt de agroindustrielle virksomheder.

Nærværende måling er foretaget blandt de fødevarereproducerende virksomheder og er gennemført perioden fra d. 9. til d. 18. november 2022. Målingen foretages via spørgeskema blandt 87 fødevareraktører, hvoraf 22 har svaret i denne måling.

Landbrug & Fødevarers konjunkturbarometer måler virksomhedernes forventninger til de kommende fire kvartaler ift. den samme periode året før. Barometret kan svinge fra -100 til 100. Analysen måler på en række relevante parametre i forhold til de aktuelle konjunkturer. Parametrene, der betragtes, er virksomhedernes forventninger til produktion, efterspørgsel, resultat, beskæftigelse og investeringer. Derudover spørges der til, hvilke produktionsbegrænsninger virksomhederne oplever som de største på tidspunktet for besvarelsen.

Konjunkturbarometeret er beregnet ved at vægte seks indeks for hhv. produktionen, resultatet, beskæftigelsen og investeringer i Danmark, samt den indenlandske efterspørgsel og efterspørgslen fra udlandet. De seks indeks er vægtet med 1/6 til hhv. produktion, resultat, beskæftigelse og investeringer, 1/9 til efterspørgsel fra Danmark og 2/9 til efterspørgslen fra udlandet.

Resultaterne af konjunkturmålingen er desuden blevet vægtet på baggrund af virksomhedernes omsætning.

Redaktionen er afsluttet d. 23. november 2022.